

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/98/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011200145
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011200145.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľky: N. L., narodená XX.XX.XXXX, bytom X Y. E..XXXXX, C. zastúpená JUDr. Jurajom Gábrišom, advokátom, AK so sídlom v Bratislave, Košická 37, proti odporcovi: Okresný úrad Bratislava, Staromestská 6, Bratislava (pôvodne Obvodný pozemkový úrad v Bratislave so sídlom Trenčianska 55, Bratislava), za účasti: I. Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava so sídlom v Bratislave, Primaciálne námestie 1, II. Slovenský pozemkový fond so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 26.07.2010, Č.j.: 6191/2004, Zn. R1-4262/10/363/07/MBE, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/4/2011-68 zo dňa 20. marca 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/4/2011-68 zo dňa 20. marca 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu Č.j.: 6191/2004, Zn. R1-4262/10/363/07/MBE zo dňa 26. júla 2010 v napadnutom výroku označenom ako časť „A)“, ktorým odporca ako správny orgán príslušný podľa § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, v nadväznosti na § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“) rozhodol, že navrhovateľke nenavracia vlastníctvo ani nepriznáva právo na náhradu podľa § 6 ods. 2 reštitučného zákona za špecifikované pozemky v kat. úz. F. (v súčasnosti L.), zapísané v pozemnoknižnej vložke č. 9464, parc. č. 3673 (3673/2) o výmere 655 m², záhrada spoluvlastnícky podiel 6/20 a č. 6056, parc. č. 3689 o výmere 209 m², záhrada, spoluvlastnícky podiel 1/5 z dôvodu, že nespĺňa podmienky uvedené v ustanovení § 2 ods. 1 a § 3 reštitučného zákona.

Ako vyplynulo z obsahu súdneho spisu súd v prejednávanej veci doplnil dokazovanie dožiadaním na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a na Správu katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. Správa katastra pre hlavné mesto SR Bratislava (ďalej len „Správa katastra“) na základe uvedeného dožiadania zaslala súdu kópiu časti originálu listu vlastníctva č. XX (pre parcely č. 3673/1,2), kópie dokladov vedených v zbierke listín pod č. zmeny: 260/70, 444/97 a kópiu výkazu zmien za rok 1970 k položke č. 260 - katastrálne územie L.. V sprievodnom liste zo dňa 20. decembra 2012 Správa katastra oznámila súdu, že na základe rozhodnutia Obvodného národného výboru Bratislava Staré Mesto, finančno-plánovací odbor, č. 374/70 (prevod) bol vykonaný prvý zápis vlastníctva nehnuteľností: parc. č. 3673/1 vo výmere 512 m² stavba s popisným č. 854 a parc. č. 3673/2 o výmere 655 m² v evidencii nehnuteľností do listu vlastníctva č. XX v prospech Československého štátu - Obvodného podniku bytového hospodárstva (pod č. zmeny: 260/70). Podľa rozhodnutia ObNV boli pôvodné nehnuteľnosti zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. 9464, katastrálne územie F.. V období medzi posledným zápisom vedeným v PK vložke č. 9464 katastrálne územie F. a prvým zápisom vlastníctva do evidencie nehnuteľnosti do listu vlastníctva č. XX katastrálne územie L., Správa katastra neeviduje k uvedeným nehnuteľnostiam žiadne iné zápisy vlastníctva v PK vložke alebo v liste vlastníctva. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ďalej len („ministerstvo“) na základe spomínaného dožiadania zaslalo tunajšiemu súdu osvedčenú fotokópiu výmeru č. III/I-2098/2-1947.Dr.H/Po z 13. novembra 1947 o odvolaní R. U. (rod. O.) z funkcie národného správcu podniku „Andrej Kubinec, veľkoobchod miešaným tovarom“ a uvedenie do vlastníctva tohto podniku. Pokiaľ ide o súdom vyžiadané dokumenty týkajúce sa nehnuteľného majetku pána R. (resp. Q., resp. Q.) U. (rod. O.) v čase vystaňovania v roku 1949, ministerstvo vo svojich archívoch takéto dokumenty nenašlo.

Úvodom odôvodnenia tohto rozsudku súd poukázal na skutočnosť, že predmetom zamietajúcej a odvolaním napadnutej časti rozhodnutia odporcu sú dva samostatné pozemky, z ktorých sa každý (vo vzťahu k navrhovateľkou uplatnenému nároku) riadi iným právnym režimom.

Ako uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku pokiaľ sa jedná o pozemok parc. č. 3673 (3672/2) pôvodný vlastník (otec navrhovateľky) ho vlastnil v 12/20 a v roku 1949 (ako to uviedol zástupca navrhovateľky na pojednávaní) vycestoval aj s rodinou z Československa. Rozhodnutím č.: 374/70 - prevod z 20. októbra 1970 Obvodný národný výbor Bratislava - Staré mesto, finančno-plánovací odbor rozhodol, že Československý štát nadobudol pozemok do štátneho vlastníctva na základe § 453 ods. 2 OZ, pričom sa tak stalo za života pôvodného vlastníka, ktorý zomrel XX. Y. XXXX bez zanechania závetu. S poukazom na ust. § 2 ods. 2 písm. c/reštitučného zákona ako oprávnené osoby prichádzali do úvahy jeho manželka (ktorá zomrela XX. L. XXXX), navrhovatelia (dcéra) a syn P., ktorý si však nárok neuplatnil. Odporca za danej situácie pristúpil k posúdeniu splnenia niektorej z podmienok, uvedených v ust. § 3 reštitučného zákona. Je nepochybným fakt, že vlastníctvo k predmetnému pozemku prešlo na štát vyššie citovaným rozhodnutím z roku 1970 z dôvodu § 453 ods. 2 OZ ako vec opustená. Tento titul prechodu vlastníctva na štát nie je dôvodom, ktorý by mal na mysli § 3 reštitučného zákona, pričom vlastníctvo k pozemku prešlo jeho opustením pôvodným vlastníkom, ako to je zrejmé zo znenia § 453 ods. 2 OZ. Vyššie citované rozhodnutie je teda iba deklaratórnym rozhodnutím. Pretože aplikácia § 453 ods. 2 OZ ako dôvod prechodu vlastníctva k pozemku na štát nie je dôvodom, ktorý by reštitučný zákon v ust. § 3 deklaroval ako dôvod pre ktorý sa vlastníctvo navracia, odporca správne rozhodol, ak navrhovateľke nenavrátil vlastníctvo k tomuto pozemku pre nesplnenie predpokladu § 2 ods. 2 reštitučného zákona - konkrétne pre nesplnenie podmienky, uvedenej v ust. § 3 reštitučného zákona. V tejto súvislosti súd poukázal tiež na nedôvodnú námietku, že „opustenie“ a „zanechanie“ sú slová významovo synonymické a že teda odporca mal v tomto prípade zohľadniť splnenie podmienky § 3 ods. 1 písm. f/ reštitučného zákona. Je skutočnosťou, že tieto dva výrazy sú v bežnom jazykovom styku synonymami. Avšak existuje zjavný rozdiel v ich právnom význame, ktorý vyplýva vo vzťahu (pôvodného) vlastníka k veci (hnuteľnej či nehnuteľnej). Pri opustení veci ide o jednostranný právny úkon, kedy sa pôvodný vlastník veci vzdáva jej vlastníctva, čo sa prejaví tým, že sa o ňu nestará, neberie z nej úžitky, neplní si iné povinnosti spájané s vlastníctvom veci a pod.. Pri zanechaní veci jej vlastník nemá vôľu vzdať sa jej vlastníctva i keď vec (z rôznych dôvodov) nedrží, resp. neužíva. V danom prípade napr. dá vec do nájmu, resp. poverí inú osobu

starostlivosťou o ňu. O skutočnosti, že v právnom zmysle slova ide o dva rôzne výrazy svedčí aj zákonodarná prax - § 453 ods. 2 OZ, ktorý používal výraz „veci opustené“, zák. č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie, ktorý používal výraz „majetok zanechaný“, konečne aj samotný reštitučný zákon, ktorý v ust. § 3 precizuje dôvody prechodu vlastníctva pozemkov na štát ako dôvody navrátenia vlastníctva. Podľa názoru súdu, ak by mal zákonodarca na mysli ako jeden z dôvodov prechodu vlastníctva k pozemkom na štát postup podľa § 453 ods. 2 OZ, postupoval by spôsobom obdobným, ako tomu bolo v ustanovení § 3 ods. 1 písm. c/ reštitučného zákona.

Pokiaľ sa jedná o pozemok parc. č. 3698 podľa odôvodnenia rozsudku krajský súd dôvodil tým, že pôvodný vlastník (otec navrhovateľky) ho vlastnil v 12/20 a v roku 1949 (ako to uviedol zástupca navrhovateľky na pojednávaní) vycestoval aj s rodinou z Československa. XX. Y. XXXX zomrel bez zanechania závetu. Pozemok teda zdedili jeho manželka, jeho dcéra (navrhovateľka) a syn (P.), každý v 4/20, ktoré osoby boli v čase vydania rozhodnutia Obvodného národného výboru Bratislava I, finančného odboru č.: 5112/83 zo dňa 16. septembra 1983 jeho spoluvlastníkmi. Následne matka navrhovateľky XX. L. XXXX zomrela so zanechaním závetu, podľa ktorého navrhovateľka a jej brat zdedili každý polovicu jej majetku - každý z nich teda po 2/20 pozemku. Ak si teda navrhovateľka uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva k predmetnému pozemku, urobila tak zjavne ako vlastníčka (v 4/20 - titulom dedenia po otcovi) a súčasne aj ako dedička zo závetu matky (v 2/20). Ako vlastníčka 4/20 „svojho“ pozemku sa teda stala oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 1 reštitučného zákona, teda o.i. podmienkou navrátenia vlastníctva k tejto časti pozemku bola aj podmienka trvalého pobytu na území Slovenskej republiky. Túto podmienku však navrhovateľka nesplňa, pretože od roku 1949 žije v Izraeli. Ak teda odporca navrhovateľke v tejto časti nenavrátil vlastníctvo k 4/20 pozemku parc. č. 3639 z dôvodu nesplnenia podmienky trvalého pobytu, jeho rozhodnutie je správne a zákonné.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti časti rozsudku, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu v časti, ktorou sa nenavracia vlastníctvo k pozemku k parcele č. 3673 (3672/2) Odvolanie podala z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Uviedla, že právny zástupca na pojednávaní nariadenom súdom doslova uviedol, že pôvodný vlastník nehnuteľnosti v roku 1949 odišiel (nie ako uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku - vycestoval aj s rodinou z Československa) so svojou manželkou a deťmi za súhlasu československých orgánov do zahraničia - do Izraela.

Poukázala na to, že rozhodnutie finančno -plánovacieho odboru ObNV Bratislava - Staré mesto, č. 374/70 zo dňa 20. októbra 1970 je rozhodnutím vo veci správy tam uvedeného nehnuteľného majetku. Týmto rozhodnutím nedošlo k zmene vlastníctva. Poukázala na znenie ustanovenia § 453 ods. 2 OZ platného v čase vydania predmetného rozhodnutia ObNV Bratislava Staré mesto, pričom vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti táto nebola opustená, jej vlastník bol známy. Odporca mal s poukazom na uvedené postupovať v zmysle § 3 ods. 1 písm. f/ reštitučného zákona. Pôvodný vlastník zanechal túto nehnuteľnosť, neopustil ju.

Pokiaľ sa jedná o samotné rozhodnutie zo dňa 20. októbra 1970 k tomu, aby mohla byť splnená podmienka pre postup podľa § 453 ods. 2 OZ platného v čase vydania uvedeného rozhodnutia, muselo byť preukázané, že vlastník nie je známy. Táto podmienka však splnená nebola, nakoľko vlastník bol a je známy a je uvedený v pozemnoknižnej vložke č. 9464 vo vlastníctve 12/20 na meno R. U. dodnes. Mimo to R. U. opustil Československo v roku 1949 s vedomím vtedajšieho československého štátu, ktorý vedel, že odišiel do Izraela, kde býval až do svojej smrti a československé orgány, menovite ObNV Bratislava Staré mesto, pravidelne ročne vyruboval príslušné dane jeho vlastníkovi. Rozhodnutie č. 374/70 zo dňa 20. októbra 1970, ktorým ONV Bratislava Staré mesto odovzdáva tam uvedené nehnuteľnosti, bolo vydané po 21 rokoch od doby ako pôvodný vlastník odišiel so súhlasom československých štátnych orgánov bývať do Izraela. Navrhovateľka tiež poznamenáva, že nemá v držbe uvedené rozhodnutie č. 374/1970 zo dňa 20. októbra 1970, na ktorom by bola vyznačená

právoplatnosť tohto rozhodnutia, ktorá k právoplatnosti rozhodnutia je nevyhnutná k tomu, aby toto rozhodnutie bolo právoplatné a vykonateľné.

Opakovane poukázala na synonymum slov opustiť a zanechať.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadri ani účastník konania Slovenský pozemkový fond.

Účastník konania Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava uviedol, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Správny orgán správne subsumoval zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenia hmotnoprávneho predpisu - zákona č. 503/2003 Z.z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nssr.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. júla 2014 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou odo dňa 1. októbra 2013 obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona a podľa ods. 4 citovaného ustanovenia pôsobnosť obvodného úradu životného prostredia, obvodného pozemkového úradu, obvodného lesného úradu, obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a správy katastra ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad. Do postavenia Obvodného pozemkového úradu v Bratislave ako pôvodne žalovaného správneho orgánu preto nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Bratislava.

Podľa § 1 zákona, tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- lesný pôdny fond.

Podľa § 3 ods. 1 zákona, oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku taxatívne uvedených skutočností (písm. a/ až t/).

Ako vyplýva z obsahu pripojených spisov, vrátane spisu administratívneho, odporca začal vo veci konať na základe podania navrhovateľky doručeného dňa 28. decembra 2004, ktorým si v zákonnej lehote uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva v zmysle reštitučného zákona k pozemkom v pôvodnom k. ú. F. PK parc. č. 3673 vedená v PK vložke č. 9464 a PK parc. č. 3689 vedená v PK vložke 6056 v podiele 6/20. Odporca rozhodnutím Č.j. 6191/2004, Zn. R1-4262/10/363/07/MBE zo 26. júla 2010 rozhodoval iba o PK parcele č. 3689 vo výmere 209 m² (celá výmera pôvodnej PK parcely) a o PK parcele č. 3676 vo výmere 655 m² (časť výmery pôvodnej PK parcely) a jej reštitučnému nároku nevyhovel - k predmetným pozemkom jej nenavrátil vlastníctvo ani nepriznal právo na náhradu podľa § 6 ods. 2/ reštitučného zákona, pretože v rozhodujúcom období neprešli na štát alebo na inú právnickú osobu spôsobom uvedeným v ustanovení § 3 reštitučného zákona.

V zmysle zásady materiálnej pravdy, ktorou je ovládané správne konanie, si odporca ako príslušný správny orgán zaobstaral všetky potrebné podklady pre spoľahlivé zistenie skutočného stavu veci. Odporca sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyrovnal so skutkovými tvrdeniami navrhovateľky a objasnil chronológiu udalostí so záverom, že zistený skutkový stav nenaplnil skutkovú podstatu ani jedného z taxatívne stanovených reštitučných titulov podľa § 3 reštitučného zákona. Odporca rozhodol v súlade so zákonom a v medziach reštitučných nárokov, ktoré zákon za splnenia stanovených podmienok umožňuje priznať.

Odvolací súd po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia odporcu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, konštatuje, že zásada zákonnosti rozhodovania bola v tomto prípade dodržaná. Odporca sa v odôvodnení rozhodnutia opieral o relevantné právne ustanovenia a jeho argumentácia spĺňala podmienky logickej nadväznosti. Odvolací súd sa stotožnil s jeho právnym názorom, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľke nemohlo byť navrátené vlastníctvo k pozemku ani priznaná náhrada podľa reštitučného zákona, pretože v konaní nebolo preukázané, že sporné pozemky prešli na štát v rozhodujúcom období spôsobom ustanoveným zákonom. Rovnako sa stotožnil so záverom, že vlastnícke právo k nehnuteľnosti PK parcela č. 3673 (v tom čase už parcela č. 3673/2 druh pozemku záhrada vo výmere 655 m²) vo výmere 655 m² prešlo na štát rozhodnutím č. 374/70 prevod z 20. októbra 1970 právoplatné 13. novembra 1970, ktorým Československý štát nadobudol vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti na základe §-u 453 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako majetok opustený. Prechod nehnuteľnosti na štát podľa § 453. Ods. 2 Občianskeho zákonníka ako majetok opustený, nie je možné subsumovať ani pod jeden z reštitučných titulov uvedených v § 3 reštitučného zákona.

Náprava krívd podľa reštitučného zákona je prípustná len vo vecnom a časovom rozsahu ním vymedzenom, preto vlastníctvo k pozemkom, ktoré neprešli na štát alebo inú právnickú osobu spôsobom taxatívne vymedzeným v § 3 zákona, nemôže riešiť ani odporca v rámci reštitučného konania a ani súd v rámci rozhodovania o opravnom prostriedku proti jeho rozhodnutiu.

Na základe uvedeného odvolací súd mohol iba konštatovať, že krajský súd vo svojom rozsudku správne preveril skutkový stav zistený odporcom a v súlade so zákonom potvrdil právne závery odporcu ako správne a zákonné.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky, odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vydaný v súlade so zákonom, preto ho postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľka nemala úspech a odporca na náhradu trov konania nemá zákonný nárok.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.